

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Шацков Віктор**, 1999 року народження, громадянин України. Освіта – вища, закінчив у 2020 році Одеський Національний Політехнічний університет за спеціальністю «Облік і оподаткування» та отримав ступень магістра з обліку і оподаткування, працює менеджером відділу аудиту ПрАТ «КПМГ АУДИТ», виконав акредитовану освітньо-наукову програму підготовки здобувачів ступеня доктора філософії «Облік і оподаткування».

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом Державного податкового університету від 05 березня 2025 року № 284 (на підставі рішення Вченої ради від 27 лютого 2025 року, протокол № 9) у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради: **Володимира Краєвського**, доктора економічних наук (08.00.09 Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)), професора, декана факультету податкової справи, обліку та аудиту Державного податкового університету

Рецензентів: **Юрія Мискіна**, доктора економічних наук (08.00.08 Гроші, фінанси і кредит), професора, професора кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики Державного податкового університету

Ярослава Ізмайлова, доктора економічних наук, (08.00.09 Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)), професора, професора кафедри адміністрування податків Державного податкового університету

Офіційних опонентів: **Ольги Павелко**, доктора економічних наук, (08.00.09 Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)), професора, професора кафедри обліку і аудиту Національного університету водного господарства та природокористування

Наталі Селіванової, кандидата економічних наук (08.00.04 Економіка та управління підприємствами, (за видами економічної діяльності)), доцента, доцента кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»,

на засіданні 22 квітня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Управління та адміністрування» **Віктору Шацкову** на підставі публічного захисту дисертації «**Облік та аудит основних засобів підприємств суспільного інтересу**» за спеціальністю «Облік і оподаткування».

Дисертацію виконано у Державному податковому університеті Міністерства фінансів України, м. Ірпінь.

Науковий керівник – **Олена Колісник**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та аудиту Державного податкового університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. За своїм змістом дисертація відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами), вимогам до оформлення рукопису дисертації, визначеним наказом Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 № 40 (із змінами) та вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами).

Здобувач має 14 наукових праць за темою дисертації, з них: 7 наукових статей у періодичних наукових фахових виданнях України та 7 тез доповідей, опублікованих в матеріалах за результатами роботи науково-практичних конференцій:

1. Шацков В. В., Шацкова Л. П. Порівняльний аналіз обліку основних засобів суб'єктів державного та приватного секторів економіки. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2022. № 3 (21). С. 44-50. DOI: 10.15276/EJ.03.2022.5. DOI: 10.5281/zenodo.7465440. (0,7 д.а., особисто автору належить 0,6 д.а.: порівняно дефініцію «основні засоби», визначення одиниці обліку основних засобів, класифікацію основних засобів, методи амортизації основних засобів, порядок оцінки первісної вартості основних засобів та переоцінки основних засобів за міжнародними і національними стандартами бухгалтерського обліку).

2. Шацков В., Колісник О. Аудит фінансової звітності: стратегія, план, процедури та методи. Економічний аналіз. 2024. Том 34. № 1. С. 226-235. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.226>. (0,7 д.а., особисто автору належить 0,5 д.а.: виділено чотири основні етапи процесу аудиту фінансової звітності, досліджено фактори та порядок визначення суттєвих рахунків і додатків, а також їхні відповідні судження. описано складові плану аудиту, розглянуто види аудиторських процедур і аналітичних методів, а також

розроблено додаткові довідники щодо порядку їх використання на різних етапах процесу аудиту фінансової звітності).

3. Шацков В. В. Класифікація основних засобів підприємств суспільного інтересу. Український економічний часопис. 2024. № 5. С. 146-152. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-5-26>. (0,7 д.а.).

4. Шацков В. В. Визнання та оцінка основних засобів підприємств суспільного інтересу. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. 2024. № 6. С. 469-477. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2024-6-469-477>. (0,6 д.а.).

5. Шацков В. В. Стан системи обліку та розкриття інформації про основні засоби в фінансовій звітності підприємств суспільного інтересу. Науковий погляд: економіка та управління. 2024. № 3(87). С. 53-59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2024-87-9>. (0,8 д.а.).

6. Шацков В. В., Колісник О. П. Зменшення корисності основних засобів підприємств суспільного інтересу. Український економічний часопис. 2024. № 7. С. 34-39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-7-5>. (д.а. 0,6, особисто автору належить д.а.: 0,5: побудований процес тестування на зменшення корисності основних засобів зі застосуванням вартості при використанні, досліджено стан розкриття інформації про зменшення корисності основних засобів у фінансовій звітності підприємств суспільного інтересу та поданий перелік інформації, який потрібно розкривати згідно з МСБО 36).

7. Shatskov V. V. Methodological approach to the audit of accounting estimates. Economics of systems development. 2024. № 6. v. 2. pp. 163-167. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2024-2-23>. (0,5 д.а.).

8. Шацков В. В., Кірсанова В. В. Організаційні засади формування стратегії зовнішнього аудиту. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України: матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 13 листопада 2020 р.). Одеса: ОНПУ, 2020. С. 59-61 (0,3 д.а., особисто автору належить 0,2 д.а.: подано додаткові роз'яснення, які можна використовувати при розробці стратегії та плану аудиту).

9. Шацков В. В., Колісник О. П. Огляд змін в вимогах до аудиту в МСА 540. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: сучасні виклики. Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 05-06 жовтня 2021 р.). Полтава: ПУЕТ, 2021. С. 183-185 (0,2 д.а., особисто автору належить 0,1 д.а.: зроблено порівняння вимог переглянутого МСА 540 з минулою версією стандарту).

10. Шацков В. В., Шацкова Л. П. Методичний підхід до багатокритеріального аналізу основних засобів. Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Берегове, 15 червня 2022 р.). Берегове: ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2022. С. 274-276 (0,2 д.а., особисто автору належить 0,1 д.а.: запропоновано методичний підхід до багатокритеріального аналізу основних засобів).

11. Шацков В. В., Шацкова Л. П. Класифікування та облік витрат, пов'язаних з капітальним ремонтом основних засобів. Сучасні кризові явища в економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 24 червня 2022 р.). Луцьк: ЛНТУ, 2022. С. 222-226 (0,2 д.а., особисто автору належить 0,1 д.а.: запропоновано рекомендація щодо класифікування та облікового відображення витрат, пов'язаних з капітальним ремонтом основних засобів).

12. Шацков В. В., Колісник О. П. Відмінності при складанні фінансової звітності за МСФЗ та НП(С)БО. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України: матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 10-11 листопада 2023 р.). Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2023. С. 31-33 (0,2 д.а., особисто автору належить 0,1 д.а.: виділено відмінності при складанні фінансової звітності за МСФЗ та НП(С)БО).

13. Шацков В. В. Вибір оптимальної амортизаційної політики як складової стратегії розвитку підприємства. Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 13 вересня 2024 р.). Одеса: ОНЕУ, 2024. С. 191-192 (0,1 д.а.).

14. Шацков В. В. Незалежний аудит фінансової звітності підприємств суспільного інтересу. Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 10-11 жовтня 2024 р.). Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2024. С. 157-158 (0,1 д.а.).

У дискусії взяли участь (голова, офіційні опоненти, рецензенти) та висловили зауваження:

Офіційний опонент – **Ольга Павелко**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і аудиту Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне) надала позитивний відгук із зауваженнями дискусійного характеру:

1. З огляду на те, що підприємства суспільного інтересу зобов'язані здійснювати незалежний аудит фінансової звітності, при розгляді теоретичних основ аудиту основних засобів у п. 1.3 (с. 37-50) доцільно було б дослідити етичні вимоги щодо незалежності професійного аудиту, які розкрито у МСА 220 «Управління якістю аудиту фінансової звітності», а також положення про незалежність аудитора та комунікації з тими, хто наділений найвищими повноваженнями, які відображено в МСА 260 «Повідомлення інформації тим, кого наділено найвищими повноваженнями».

2. У розділі «Стан обліку основних засобів підприємств суспільного інтересу та напрями його удосконалення» автором досліджено стан системи обліку та розкрито інформацію про основні засоби у фінансовій звітності підприємств суспільного інтересу, які вирізняються масштабами, обсягами

капіталу та чисельністю працівників (с. 55-91). Перелік досліджуваних підприємств суспільного інтересу представлений великими виробничими та торговельними підприємствами, однак потребує додаткових уточнень те, чому в дисертаційній роботі не охоплено дослідженням фінансові та страхові компанії.

3. Важливим здобутком дисертанта є розроблені у п. 2.3 (с. 92-117) моделі облікових оцінок основних засобів. Однак, вони мали б більшу практичну цінність за умови відображення розрахунку ваги впливу заявлених припущень на результат облікових оцінок.

4. У п.3.1 дисертаційної роботи розроблено методичний підхід до аудиту основних засобів підприємств суспільного інтересу (с.124-140), проте, поза увагою залишилися питання щодо ієрархії аудиторських доказів, які доцільно було б розширити альтернативними аудиторськими доказами.

5. Дисертантом у п. 3.2 дисертаційної роботи розроблено методичний підхід до аудиту облікових оцінок підприємств суспільного інтересу (стр.141-166), однак, відображена форма розрахунку точкової оцінки та діапазону аудитора суттєво б її посилили.

Офіційний опонент – Наталя Селіванова, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка» (м. Одеса) надала позитивний відгук із зауваженнями дискусійного характеру:

1. У п. 1.1 роботи розглянута інтерпретація категорії «основні засоби» в дисертаційних дослідженнях, де вчені виділяли різні обліково-економічні ознаки об'єктів основних засобів (додаток А). Проте авторське трактування категорії «основні засоби» з врахуванням специфіки підприємств суспільного інтересу не наведено.

2. У п. 1.2 дисертації досліджено порядок визнання та оцінки основних засобів підприємств суспільного інтересу, які застосовують міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, з визначенням ситуацій, коли потрібно застосовувати професійне судження (с. 23-36). Бажано було б зробити порівняння з порядком визнання та оцінки основних засобів за національними стандартами бухгалтерського обліку.

3. У 2021 р. були скасовані типові форми первинної облікової документації з обліку основних засобів, а нові форми для приватного сектору економіки не затверджені. Але, в п. 2.1 дисертації при дослідженні стану системи обліку основних засобів (с. 55-64) не було розкрито, як вирішується це проблемне питання підприємствами суспільного інтересу.

4. Дисертантом систематизація інформації щодо основних засобів, яка потребує розкриття у фінансовій звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів, доповнена добровільним розкриттям інформації щодо кліматичних змін (с. 76-78, 84-86). Оскільки більшість підприємств суспільного інтересу дотримуються принципів сталого розвитку, доцільно було б показати розкриття інформації про основні засоби не тільки з позиції екологічної, а й соціальної відповідальності.

5. Автором розроблено форми робочих документів з аудиту облікових оцінок основних засобів (с. 169-175), В рамках розробленого методичного підходу до аудиту основних засобів, який будується на взаємозв'язку процесів, пов'язаних з основними засобами, елементами внутрішнього контролю, ризиками та аудиторськими процедурами у відповідь на оцінені ризики, наведений перелік процедур, за якими повинно відбуватися документування результатів перевірки операцій, пов'язаних з основними засобами (с. 131-133). Бажано було б навести робочі документи з аудиту основних засобів за кожною процедурою у відповідь на оцінені ризики суттєвого викривлення з наведеного переліку.

Рецензент – Юрій Мискін, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики Державного податкового університету (м. Ірпінь) надав позитивну рецензію із зауваженнями дискусійного характеру:

1. Дослідження трактування дефініції «підприємства суспільного інтересу» (п. 1.1 дисертації), на наш погляд, бажано було б здійснити з використанням хронологічного аналізу еволюції терміну з початкового формулювання до актуального визначення.

2. Характеризуючи різні методи визначення справедливої вартості основних засобів (С. 65-74) доцільно було б показати їх різницю наочно у фінансовому вимірнику на прикладі конкретного підприємства.

3. Розроблена матриця впливу облікових оцінок основних засобів на ключові фінансові показники діяльності суб'єкта господарювання, яка заснована на зміні припущень облікових оцінок основних засобів (С. 117), мала б більшу практичну цінність, якщо було б наведено приклад практичного використання за даними досліджуваних підприємств суспільного інтересу.

4. Застосування методичного підходу до аналізу чутливості (п. 3.3 дисертації) на прикладах найбільш використовуваних припущень в обліковій оцінці основних засобів підприємств суспільного інтересу бажано було б доповнити формалізацією розрахунків припущень та оцінки впливу змін у припущеннях на фінансові показники.

5. Робота суттєво виграла б, якби автор розглянув можливість практичної реалізації запропонованих моделей облікових оцінок основних засобів у сучасних програмних продуктах обліково-аналітичного спрямування.

Рецензент – Ярослав Ізмайлов, доктор економічних наук, професор, професор кафедри адміністрування податків Державного податкового університету (м. Ірпінь) надав позитивну рецензію із зауваженнями дискусійного характеру:

1. Класифікація основних засобів (стор. 32) здійснена відповідно до національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» та міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 16 «Property,

Plant and Equipment». Водночас доцільно було б розширити аналіз, включивши класифікацію основних засобів за національними стандартами бухгалтерського обліку країн ЄС.

2. Аудиторська вибірка (стор. 51–60) у контексті дослідження теоретичних засад аудиту основних засобів підприємств суспільного інтересу розглянута недостатньо детально. Зокрема, бракує аналізу порядку організації вибірки, обсягу та критеріїв відбору її елементів.

3. Розкриття інформації про кліматичні зміни (стор. 91) у фінансовій звітності щодо основних засобів є важливим аспектом дослідження. Проте, оскільки міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) не містять прямої вимоги щодо такого розкриття, варто було б доповнити розгляд питанням про вплив кліматичних ризиків на фінансовий стан підприємств суспільного інтересу (стор. 102).

4. Візуалізація процесів аудиту основних засобів (стор. 139–140) могла б покращити сприйняття матеріалу. Дисертант описує процеси, пов'язані з основними засобами, однак доцільно було б доповнити цей розділ схематичним відображенням ключових етапів перевірки.

5. Методичний підхід до аналізу чутливості припущень (стор. 189–190) потребує детальнішого пояснення щодо процедури оцінки ризику недооцінки або переоцінки, спричиненого хибними припущеннями в облікових оцінках.

Голова ради – **Володимир Краєвський**, доктор економічних наук, професор, декан факультету податкової справи, обліку та аудиту Державного податкового університету (м. Ірпінь), без зауважень.

Науковий керівник – **Олена Колісник**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та аудиту Державного податкового університету (м. Ірпінь), без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«за» – 5 (п'ять) членів ради;

«проти» – немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Віктору Шацкову** ступінь доктора філософії з галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю «Облік і оподаткування».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Володимир КРАЄВСЬКИЙ

